

Bilaga 2. Utbildningssystemen i de länder som flest elever på språkintröduktion kommer ifrån

Enligt Migrationsverkets statistik var det drygt 39 000 barn i åldern 13-17 år som sökte asyl i Sverige 2015. Av dessa var nästan 84 procent ensamkommande barn. Under 2016 var det 2 981 barn i samma ålder som ansökte om asyl varav 65 procent var ensamkommande barn.

Elever på introduktionsprogrammet språkintröduktion

Enligt Skolverkets statistik var totalt 18 694 elever inskrivna på språkintröduktion hösten 2015. Av dessa var 11 867 nyinvandrade¹, 6 827 hade okänd bakgrund och 647 var ej nyinvandrade. Eleverna med okänd bakgrund är troligtvis nyanlända, men för dessa elever saknas uppgift om födelseland. Därför redovisas här endast uppgifter för de elever som är nyinvandrade. Av de nyinvandrade eleverna på språkintröduktion, som utgör 63 procent av det totala antalet elever på språkintröduktion hösten 2015 är de flesta födda i Afghanistan, Eritrea, Somalia och Syrien. Totalt utgör eleverna från dessa länder 72 procent av de nyinvandrade eleverna på språkintröduktion.

Nyinvandrade elever på språkintröduktion*, per födelseland**

Födelseland	Antal elever	Procent
Totalt	11 867	100,0
SYRIEN	2 839	23,9
SOMALIA	2 461	20,7
AFGHANISTAN	1 778	15,0
ERITREA	1 467	12,4

*Statistiken gäller höstterminen 2015.

**De fyra länder som flest nyinvandrade elever på språkintröduktion hösten 2015 är födda i redovisas.

I Sverige har elever 480 timmar engelska och 1 490 timmar svenska eller svenska som andraspråk inom ramen för grundskolans timplan.² Totalt antal garanterade undervisningstimmar är 6 785 för hela grundskolan.

Nedan följer en översikt av utbildningssystemen i de fyra länder som redovisas ovan.

¹ Definitionen av nyinvandrade elever skiljer sig något från skollagens definition av nyanlända elever eftersom det i statistiken ofta saknas uppgift om hur länge de nyinvandrade eleverna gått i svensk skola. Definitionen av nyinvandrade elever är elever som är födda utomlands, har båda föräldrarna födda utomlands och som har kommit till Sverige under de senaste fyra åren.

² www.skolverket.se (hämtad 2017-02-20)

Utbildningssystemet i Afghanistan

Eleverna börjar vid 6–7 års ålder i den sexåriga grundskolan. Grundskolan är avgiftsfri och formellt obligatorisk. Efter grundskolan följer det 6-åriga gymnasiet. I praktiken är det omkring en tredjedel av barnen som går i skolan och det är betydligt vanligare att pojkar går i skolan än flickor.^{3,4} Det finns också stora regionala skillnader, det är till exempel vanligare att barnen går i skola i städerna än på landsbygden. Enligt Landguiden har antalet barn som går i skola ökat sedan talibanregimen störtades, men det finns fortfarande stora utmaningar. Till exempel råder det brist på kvinnliga lärare. Det krävs ofta kvinnliga lärare för att få undervisa flickor, av religiösa skäl. Mellan 1996 och 2001 fick flickor över 8 år inte gå i skolan.

Enligt Migrationsverket tillhör en stor andel av de ensamkommande barnen från Afghanistan minoritetsgruppen hazarer. Dessa har tidigare varit förföljda och har historiskt haft sämre tillgång till utbildning. Deras situation har förbättrats sedan talibanregimen störtades 2001 och deras tillgång till utbildning har ökat.

Fortfarande stora utmaningar

2010 hade antalet elever i grundskolan ökat från en miljon till omkring sju miljoner. Förhållandena varierar mycket inom landet och det är vanligare att flickor går i skolan i de stora städerna Kabul och Herat.⁵

Många skolor, särskilt i de östra och södra delarna där talibanerna är aktiva, har tvingats stänga, ofta efter hot mot lärare och elever. Samtidigt har nya skolor kunnat öppnas när fler har kunnat engageras i barnens framtid. Många organisationer lyckas driva skolor i osäkra områden genom att förankra verksamheten lokalt. Det finns stor osäkerhet kring om de siffror som hjälporganisationer och myndigheterna uppger. Att ett visst antal elever är registrerade betyder inte att alla verkligen går i skolan. Ungefär hälften av barnen beräknas hoppa av skolgången i förtid.⁶

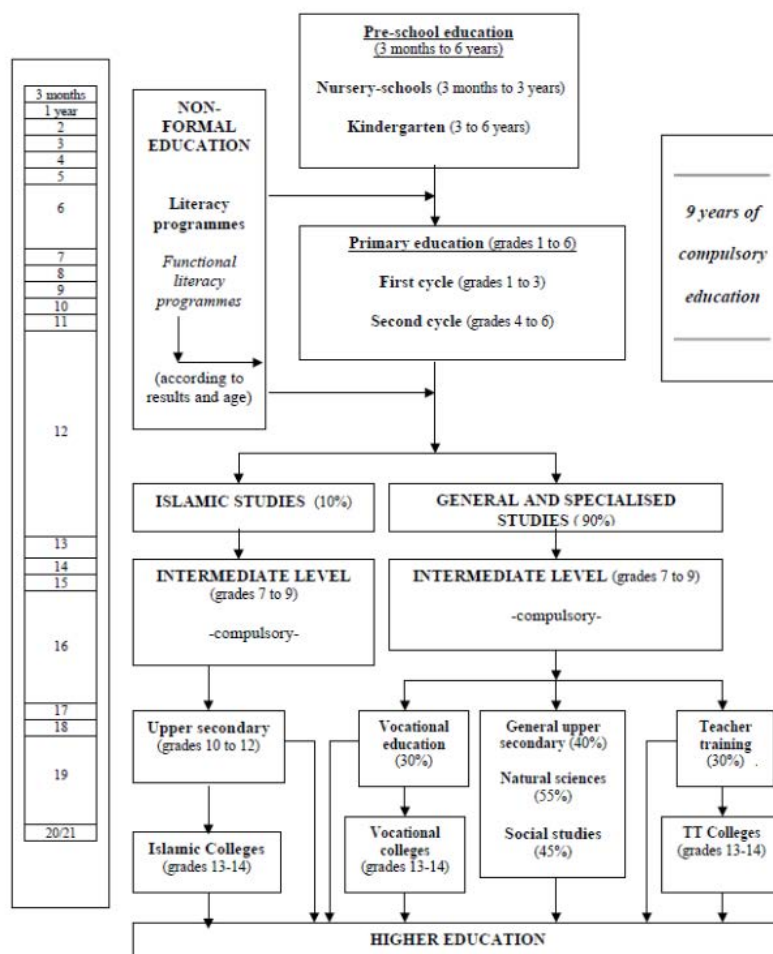
---

³ Enligt Finlands utrikesministerium var 39 procent av eleverna som gick i skolan år 2013 flickor. <http://formin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=332409&contentlan=3&culture=sv-FI> (hämtad 2017-02-20). Se även <https://sak.se/blogg/stora-framgangar-stora-utmaningar> (hämtad 2017-02-20).

⁴ www.landguiden.se (hämtad 2016-04-21).

⁵ www.landguiden.se (hämtad 2016-03-21).

⁶ Ibid.

Afghanistan: structure of the education system

Bildkälla: UNESCO-IBE

Språk och språkundervisning i Afghanistan

Hazarer talar dari som är nära besläktat med persiska.⁷ De officiella språken i Afghanistan är pashto och dari.

Språkundervisningen i något av förstaspråken pashto eller dari omfattar 8 lektionstimmar i åk 1-3 i grundskolan, därefter 6 lektionstimmar i åk 4-6. I åk 4-6 undervisas eleverna dessutom i det av språken pashto eller dari som utgör elevens andraspråk och i främmande språk motsvarande 3 lektionstimmar per språkämne. I åk 7-9 tillkommer undervisning i arabiska. I dessa årskurser får eleverna totalt 13 lektionstimmar språk per vecka i pashto, dari, arabiska och främmande språk.^{8,9}

⁷ www.migrationsverket.se (hämtad 2016-10-28).

⁸ Det är oklart vad som avses med främmande språk.

⁹ UNESCO-IBE, AF (2011).

Utbildningssystemet i Eritrea

Eritreanska barn börjar formellt sett i grundskolan vid 7 års ålder men i praktiken börjar många senare. Grundskolan är obligatorisk (åk 1-8) och avgiftsfri, men många barn börjar aldrig i det första femåriga stadiet. Ungefär var tredje eritrean över 15 år är analfabet. Flickor deltar i lägre utsträckning än pojkar i undervisningen.¹⁰

Trots att grundskolan är avgiftsfri är det många som inte har råd att skicka sina barn till skolan på grund av kostnader för skoluniform och skolböcker. Det saknas också grundläggande resurser inom utbildningsväsendet såsom lärare, undervisningsmaterial och skolbyggnader. Ungefär 25 procent av eleverna fortsätter vidare till studier på gymnasienivå. Det sista och fjärde året i gymnasiet måste alla bo på en militärskola för att ta examen.¹¹

Språkundervisning i Eritrea

Ungefär hälften av Eritreas befolkning utgörs av tigreaner som talar tigrinja. Ungefär en tredjedel talar tigré, som är närbesläktat. Utöver dessa språk talas flera andra, som till exempel afar, av mindre grupper i landet. Tigrinja, arabiska och engelska är de språk som används i officiella sammanhang.¹²

I de lägre årskurserna i grundskolan (1-5) sker undervisningen på det lokala modersmålet. Från och med mellanskolan (årskurs 6-8) sker undervisningen på engelska och eleverna får då också undervisning i arabiska. Ungefär hälften av undervisningstiden i grundskolans lägre år (årskurs 1-5) läggs på språkundervisning.¹³

---

¹⁰ Landguiden.se (hämtad 2016-04-21).

¹¹ Ibid.

¹² Ibid.

¹³ UNESCO-IBE, ER (2011).

Utbildningssystemet i Somalia

Under 1970-talet gjordes satsningar för att öka läs- och skrivkunnigheten i landet, men det pågående inbördeskriget ledde till att utbildningsväsendet på många håll föll samman. Endast ett fåtal koranskolor fungerade. I framför allt delområdena Puntland och Somaliland där det är relativt lugnt har skolor kunna byggas upp igen. Utbildningssystemet är svagt och saknar resurser såsom lärare och skolböcker. Andelen elever som går i skola är fortfarande liten men har ökat sedan 2006. En anledning kan vara att en stor andel av Somalias befolkning lever som nomader, vilket gör det svårt för barnen att gå i skolan. Det finns ett antal mindre privata universitet i landet men dessa har ofta ont om resurser.¹⁴

Somalias myndighet för utveckling och välfärd tog i samarbete med Unicef fram en strategi för att få fler barn att gå i skolan mellan 2013 och 2016.¹⁵ Enligt strategin var det ca 42 procent av barnen i grundskoleålder som var registrerade i skolan och av dessa var bara 36 procent flickor. Man ville öka antalet barn som går i skolan med en miljon.

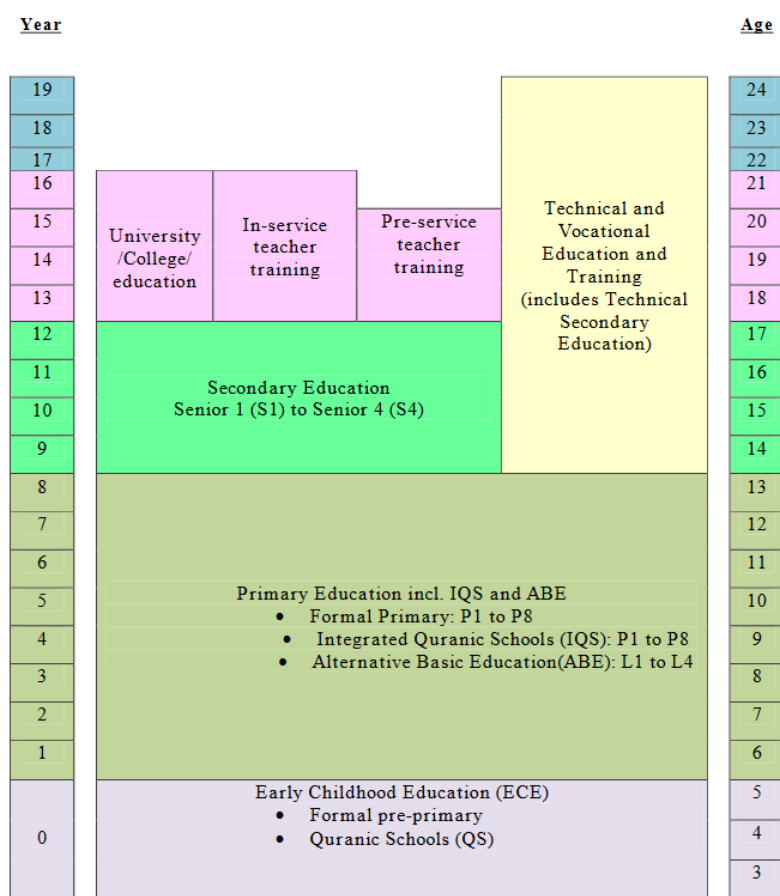
Barnen i Somalia börjar skolan vid 6 års ålder. Utbildningssystemen skiljer sig på vissa sätt mellan Puntland, Somalia och Somaliland. Strukturen för grundskolan sammanfaller dock. Systemet som illustreras nedan är det som gäller i Somalia.

---

¹⁴ Landguiden.se (hämtad 2016-04-21)

¹⁵ http://www.unicef.org/somalia/SOM_resources_gotoschool.pdf (hämtad 2016-11-07)

Figure 1.2 Structure of Somalia Education Ladder

Bildkälla: http://www.unicef.org/somalia/SOM_resources_fedrepeducstats2014.pdf

Språk i Somalia

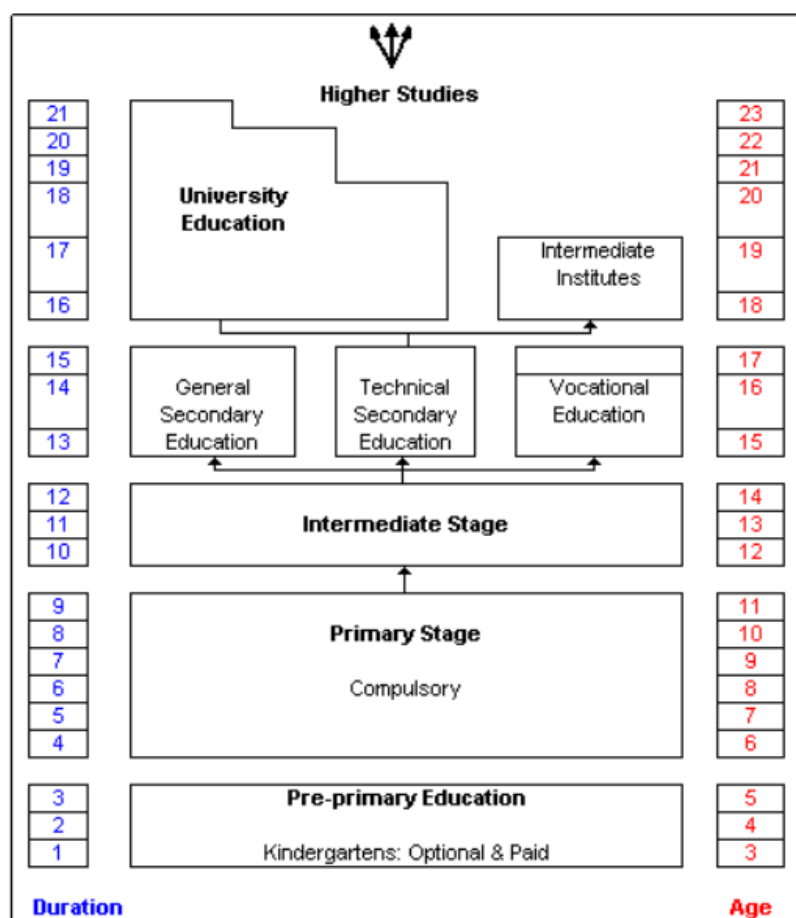
Somaliska och arabiska är landets officiella språk. Afar och omoro är andra stora språk. Arabiskan infördes av politiska skäl, och vid införandet var det få somalier som talade språket. Välutbildade somalier talar ofta engelska eller italienska. I landets södra del talas också swahili. Det finns också många bantuspråk.¹⁶

¹⁶ Landguiden.se (hämtad 2016-11-07)

Utbildningssystemet i Syrien

Grundskolan är obligatorisk och avgiftsfri för alla barn som fyllt 6 år. Utbildningen varar i sex år. Utbildning i mellanskolan varar i tre år (åk 7-9). Utbildningen kan ha generell eller religiös inriktning. Gymnasieutbildningen är treårig (åk 10-12) och även den avgiftsfri.¹⁷

Syrian Arab Republic: structure of the education system (2001)

Bildkälla: UNESCO – IBE

Sedan inbördeskriget bröt ut 2011 har stora delar av skolväsendet raserats. Före kriget började barnen i grundskolan (primary stage) när de var sex år gamla. Så gott som alla barn började då i grundskolan, men bara ungefär två tredjedelar av dem gick vidare till högstadiet (intermediate stage), trots att skolgången formellt var obligatorisk. Färre flickor än pojkar gick ut grundskolan. Klasserna var ofta stora, i ge-

¹⁷ UNESCO – IBE, SY (2011)

nomsnitt 50 elever, och det rådde brist på kvalificerade lärare. Syrien hade före kriget ett utbyggt utbildningssystem jämfört med många andra länder och läs- och skrivkunnigheten är relativt hög.¹⁸

Engelska språket i den syriska skolan

Främmande språk introducerades i grundskolans årskurs 7-9 år 1997. 2001 introducerades främmande språk (franska och engelska) från årskurs 5 i grundskolan. Arabiskan prioriteras fortfarande högst som modersmål. Franska lärs ut som första andraspråk och engelska som andra andraspråk (vissa skolor har valt engelska som första andraspråk).¹⁹

Antalet undervisningstimmar i främmande språk i Syrien uppgår till 544 i grundskolan (10-14 år) om veckotimplanerna räknas på 32 veckor per årskurs (som motsvarar vad som gäller för högre studier). Denna undervisning gäller alltså både franska och engelska. Utöver främmande språk undervisas eleverna också i arabiska som modersmål motsvarande 1 872 timmar i grundskolan räknat på 32 veckor per årskurs.²⁰

Förändrad bild sedan inbördeskriget bröt ut

Inbördeskriget har kraftigt påverkat utbildningssystemet i Syrien. Enligt Unicef²¹ beräknades det i slutet av 2014 finnas omkring 5,7 miljoner syriska barn i skolålder (5-17 år) i Syrien, av dessa beräknas 65 procent befinna sig i skolan (formell eller informell utbildning). Enligt Landguiden har läget troligtvis förändrats sedan 2014 och det kan råda mycket olika förhållanden när det gäller möjligheten till utbildning i olika delar av Syrien, beroende på vilka som kontrollerar området. I de regeringskontrollerade områdena kan utbildningssystemet fungera ungefär som innan kriget. Vissa rebellgrupper har försökt införa läroplaner präglade av islam. Samtidigt beräknas ungefär 1,2 miljoner syriska barn i skolålder befinna sig på flykt i grannländerna (Turkiet, Libanon, Jordanien, Irak och Egypten). Av dessa uppskattas nästan hälften (48 procent) befinna sig i någon form av utbildning – formell eller icke-formell²². Det innebär att totalt ungefär 2,6 miljoner syriska barn i skolålder inte går i skola. Dessa uppgifter är mycket osäkra eftersom det är svårt att veta exakt hur många personer som befinner sig på flykt.

---

¹⁸ Landguiden.se (hämtad 2016-07-07)

¹⁹ Alayan och Rodhe (2012)

²⁰ UNESCO –IBE, SY (2011)

²¹ UNICEF MENA (2015), tabell 1 (hämtad 2016-04-19)

²² Ofta tillhandahållen av NGO:s.

Referenser

www.skolverket.se/laroplaner-amnen-och-kurser/grundskoleutbildning/grundskola/timplan/timplan-for-grundskolan-1.159242 (hämtad 2017-02-20).

Afghanistan

Migrationsverket, *Därför har så många ensamkommande afghanska barn sökt asyl i Sverige*, 2016.

<http://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2016/2016-01-21-Darfor-har-sa-manga-ensamkommande-afghanska-barn-sokt-asyl-i-Sverige.html>

Utrikespolitiska Institutet, *Landguiden*, 2015, Redaktör: Gert Holmertz (hämtad 2016-04-21).

<http://www.landguiden.se/Lander/Asien/Afghanistan/Utbildning>

UNESCO-IBE, *World Data on Education (AF)*, 7th ed. 2010/11, 2011 (hämtad 2016-04-21).

http://www.ibe.unesco.org/fileadmin/user_upload/Publications/WDE/2010/pdf-versions/Islamic_Republic_of_Afghanistan.pdf

<http://formin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=332409&contentlan=3&culture=sv-FI> (hämtad 20170220).

<https://sak.se/blogg/stora-framgangar-stora-utmaningar> (hämtad 20170202).

Eritrea

UNESCO-IBE, *World Data on Education (EA)*, 7th ed. 2010/11, 2011 (hämtad 2016-04-21).

http://www.ibe.unesco.org/fileadmin/user_upload/Publications/WDE/2010/pdf-versions/Eritrea.pdf

Utrikespolitiska Institutet, *Landguiden*, 2016, Redaktör: Lena Höglund (hämtad 2016-04-21).

<http://www.landguiden.se/Lander/Afrika/Eritrea/Befolkning-Sprak>

Utrikespolitiska Institutet, *Landguiden*, 2015, Redaktör: Lena Höglund (hämtad 2016-04-21).

<http://www.landguiden.se/Lander/Afrika/Eritrea/Utbildning>

Somalia

Ministry of Education and Higher Education, *Federal Republic of Somalia Education Statistics Yearbook 2013/2014*, 2015 (hämtad 2016-11-07).

http://www.unicef.org/somalia/SOM_resources_fedrepeducstats2014.pdf

Ministry of Human Development and Public Services with support from UNICEF, *Go-2-School Initiative 2013-2016: Educating for Resilience, Joint Strategy Document* (hämtad 2016-11-07).

http://www.unicef.org/somalia/SOM_resources_gotoschool.pdf

UNICEF Somalia, *Education in Somalia* (hämtad 2016-11-07).

<http://www.unicef.org/somalia/education.html>

Utrikespolitiska Institutet, *Landguiden*, 2016, Redaktör: Lena Karlsson (hämtad 2016-11-07).

<http://www.landguiden.se/Lander/Afrika/Somalia/Befolkning-Sprak>

Utrikespolitiska Institutet, *Landguiden*, 2015, Redaktör: Lena Karlsson (hämtad 2016-04-21).

<http://www.landguiden.se/Lander/Afrika/Somalia/Utbildning>

Syrien

UNESCO-IBE, *World Data on Education (SY)*, 7th ed. 2010/11, 2011 (hämtad 2016-04-21).

http://www.ibe.unesco.org/fileadmin/user_upload/Publications/WDE/2010/pdf-versions/Syrian_Arab_Republic.pdf

Utrikespolitiska Institutet, *Landguiden*, 2016, Redaktör: Lena Höglund (hämtad 2016-07-07).

<http://www.landguiden.se/Lander/Asien/Syrien/Utbildning>

Samira Alayan, Achim Rohde, Sarhan Dhouib (Red.) *The Politics of Education Reform in the Middle East: Self and Other in Textbooks and Curricula*, Berghahn Books, 2012 (E-bok).

UNICEF MENA Regional Office, *Curriculum, Accreditation and Certification for Syrian Children in Syria, Turkey, Lebanon, Jordan, Iraq and Egypt*, 2015 (hämtad 2016-04-19).

http://www.oosci-mena.org/uploads/1/wysiwyg/150527_CAC_for_Syrian_children_report_final.pdf